

Mavzu: Hujjatlarda shakllar va chizmalar.

1. Darsning maqsadi :

- a) *Ta'limiy maqsad* : Elektron darslik orqali o'quvchilarni darsga qiziqtirish, hujjatlarda shakllar va chizmalardan foydalanishni o'rgatish.
- b) *Rivojlantiruvchi maqsad*: *O'quvchilarning mavzu bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini oshirish.*
- c) *Tarbiyaviy maqsad* : Mavzuni hayot bilan bog'lashni o'rgatish, ularning bo'sh vaqtini oldini olish.
O'quvchilarning ongiga aqliy, ahloqiy, vatanparvarlik kabi g'oyalarni yetkazish

2. Darsning jihozi : kompyuter , chizmalar, videoproektor.

3. Dars o'tish uslubi : Elektron darslik orqali.

4. Darsni tashkil etish :

a) Salomlashish

b) O'quvchi va sinf honasini darsga tayyorligini aniqlash .

5. O'tgan darsni mustahkamlash(savol-javob orqali):

- 1. Hujjatni formatlash deganda nimani tushunasiz ?
- 2. Hujjatlarda rasmlar bilan qanday ishlanadi ?
- 3. MS Word menyulari haqida ma'lumot bering?

6. Yangi darsning bayoni :

Hujjat mazmunli va go'zal bo'lishi uchun matnga ba'zan shakl yoki rasm joylashtirish lozim bo'ladi. Agar u Word kolleksiyasida bo'lmaschi? U holda Paint dasturidan ham foydalanilsa bo'ladi. Lekin Word dasturining shkl va chizma chizish imkoniyatlari ham borki, undan foydalanish ishingizni ancha osonlashtiradi. Bu darsdagi ko'pgina

amallar sizga Paint dasturidan ma'lum bo'lgani uchun ularni bajarish qiyin bo'lmaydi.

Chizish uskunalar paneli

Uncha murakkab bo'lmagan chizmalarni matn protsessorining imkoniyatlaridan foydalanib ham chizish mumkin. Bu ishni quyidagi chizish (Рисование) uskunalar paneli yordamida bajarish mumkin:

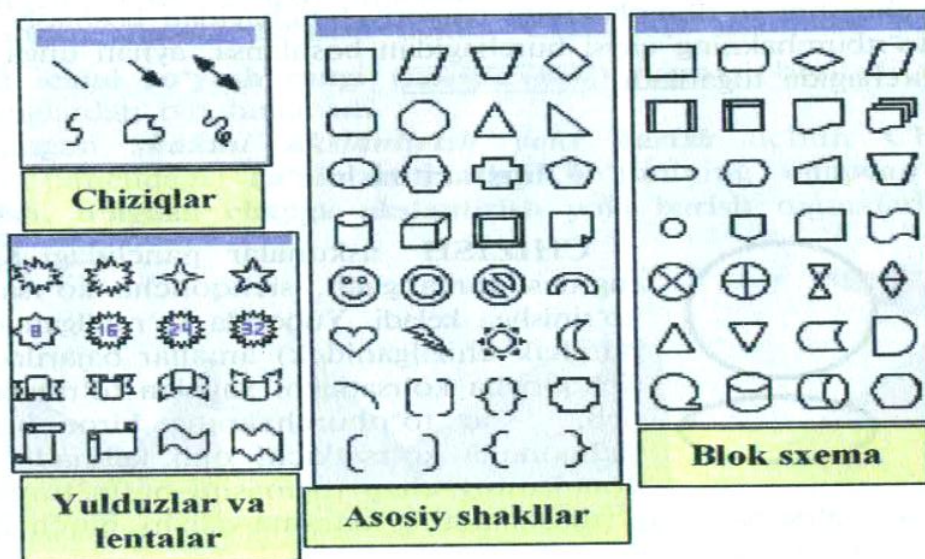

Mazkur paneldagi asosiy tugmalar quyidagi vazifalarni bajaradi:

	— to'g'ri chiziq chizish		— to'g'ri to'rtburchak chizish
	— ellips chizish		— shakl ichi bo'yaladigan rang
	— chiziq rangini tanlash		— chiziq turi, shtrixlash turini tanlash

Bulardan tashqari, **Tayyor shakllar** (**Автофигуры**) bo'limi juda ko'p tayyor shakllarning uskunalarini taklif etadi. Bo'limdagi shakllar turli xil bo'lgani uchun, mazmuniga ko'ra guruhlariga ajratilgan. Masalan, **Chiziqlar** (**Линии**), **Asosiy shakllar** (**Основные фигуры**), **Blok sxema** (**Блок-схема**), **Yulduzlar va lentalar** (**Звезды и ленты**) guruhlar yordamida yoy, siniq chiziq, uchburchak, silindr kabi hilma-xil shakllarni chizish mumkin.

Ta'sir ko'rsatish (**Действия**) bo'limi yordamida esa shakllarni burish, akslantirish, birlashtirish, birlashtirilgan shakllarni ajratish, shakllarning ko'rinishi tartibini o'zgartirish mumkin.

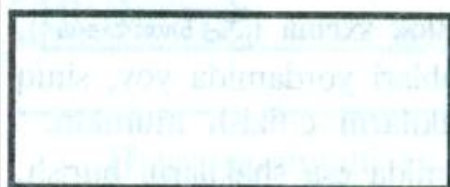

To'g'ri chiziq chizish

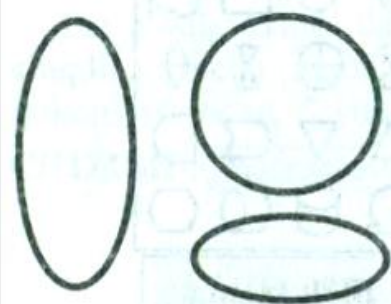
CHIZISH uskunalar panelidagi **chiziq** tugmasi tanlangach sichqoncha ko'rsatkichi + ko'rinishga keladi. Sichqoncha ko'rsatkichi chiziladigan chiziq boshlanishi kerak bo'lgan nuqtaga olib kelinadi va chap tugmasi bosilgan holda chiziqning oxirgi nuqtasiga olib boriladi. So'nggi nuqtada sichqonchaning chap tugmasi qo'yib yuboriladi.

To'g'ri to'rtburchak chizish

CHIZISH uskunalar panelidagi **to'g'ri to'rtburchak** tugmasi tanlangach sichqoncha ko'rsatkichi + ko'rinishga keladi. Sichqoncha ko'rsatkichi chiziladigan to'rtburchakning yuqorigi chap burchagiga olib kelinadi. Sichqonchaning chap tugmasini bosib turgan holda ko'rsatkichi to'rtburchakning o'ng pastki burchagiga olib boriladi va qo'yib yuboriladi. Umuman olganda, chizishni to'rtburchakning ixtiyoriy burchagidan boshlash mumkin. Chizish to'rtburchakning qaysi burchagidan boshlansa, aynan unga qarama-qarshi burchagida tugatiladi.

Ellips chizish

CHIZISH uskunalar panelidagi **ellips** tugmasi tanlangach, sichqoncha ko'rsatkichi + ko'rinishga keladi. Yuqorida ko'rsatilgandek (to'rtburchak chizilganidek) amallar bajariladi. Ya'ni sichqoncha ko'rsatkichi xayolan to'rtburchak bor deb, shu to'rtburchakning biror burchagiga sichqoncha ko'rsatkichi olib kelinadi va sichqonchaning chap tugmasini bosib turgan holda sichqoncha ko'rsatkichi to'rtburchakning qarama-qarshi burchagiga olib boriladi va qo'yib yuboriladi.

Yoy chizish

CHIZISH uskunalar panelidagi **Tayyor shakllar** bo'limining **Asosiy shakllar** guruhidan yoy tugmasi tanlanadi. Ellips chizilgandagi amallar bajariladi. Faqat ellips o'rniga yoy chiziladi.

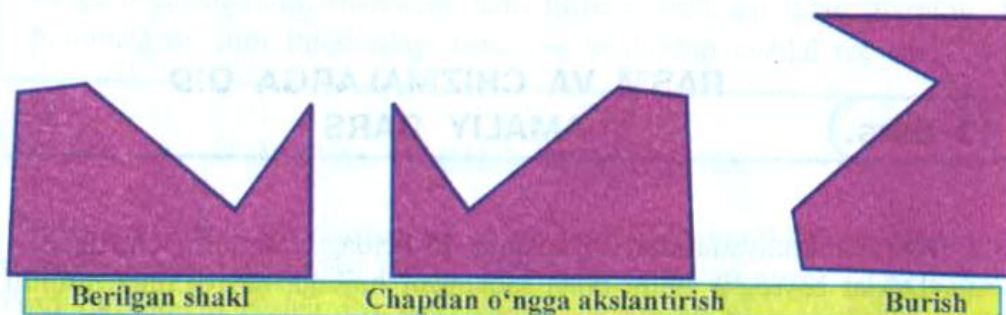
Chizmani formatlash

Belgilangan **chizma rangini o'zgartirish** uchun **CHIZISH** uskunalar panelidagi **chiziq rangi** tugmasidagi uchburchak bosiladi va taklif etilgan ranglardan biri tanlanadi.

Belgilangan **chiziq turini yoki shtrix turini o'zgartirish** uchun **CHIZISH** uskunalar panelidagi **chiziq turi yoki shtrix turi** tugmasi bosiladi va taklif etilgan chiziq yoki shtrix turidan biri (tekis chiziq, shtrix chiziq, yo'nalishli chiziq va hokazo) tanlanadi.

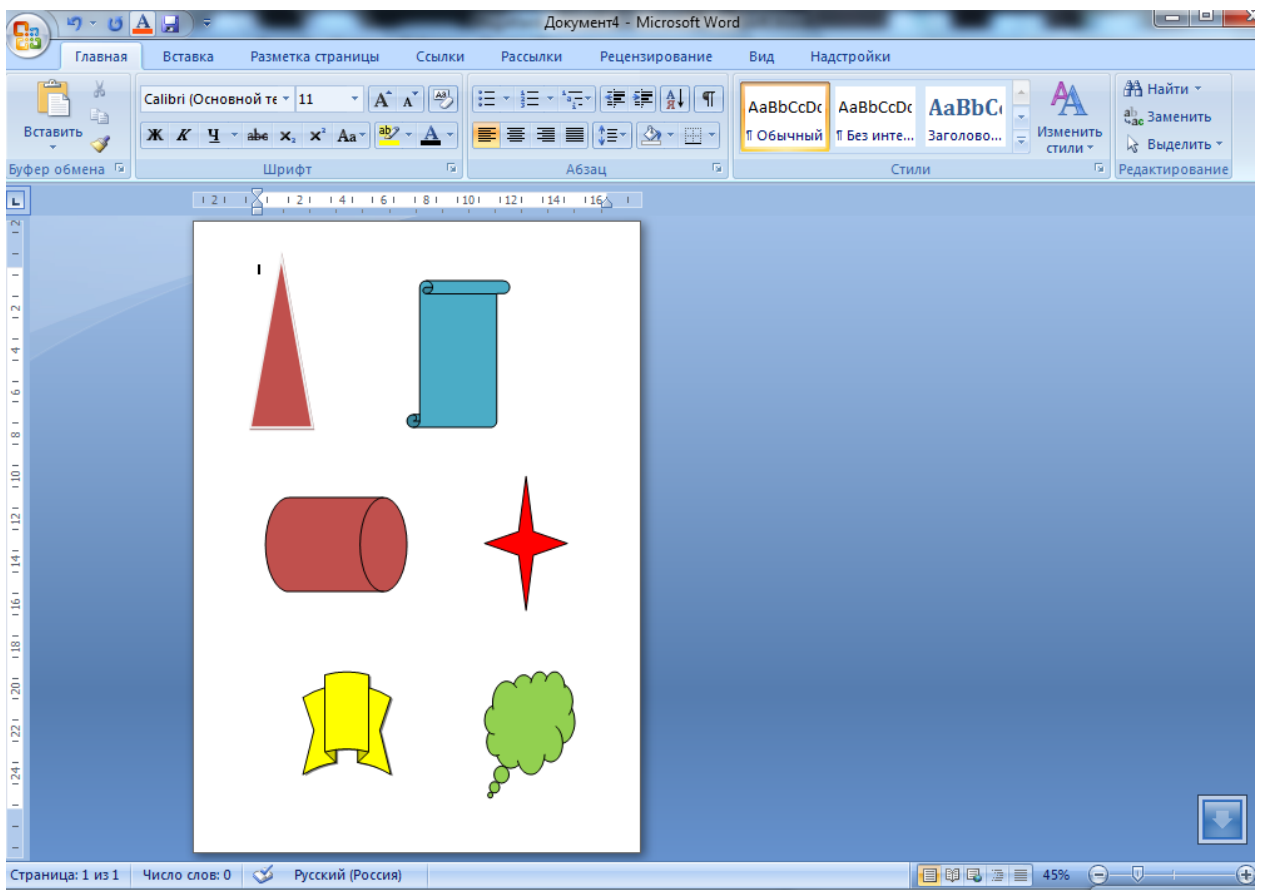
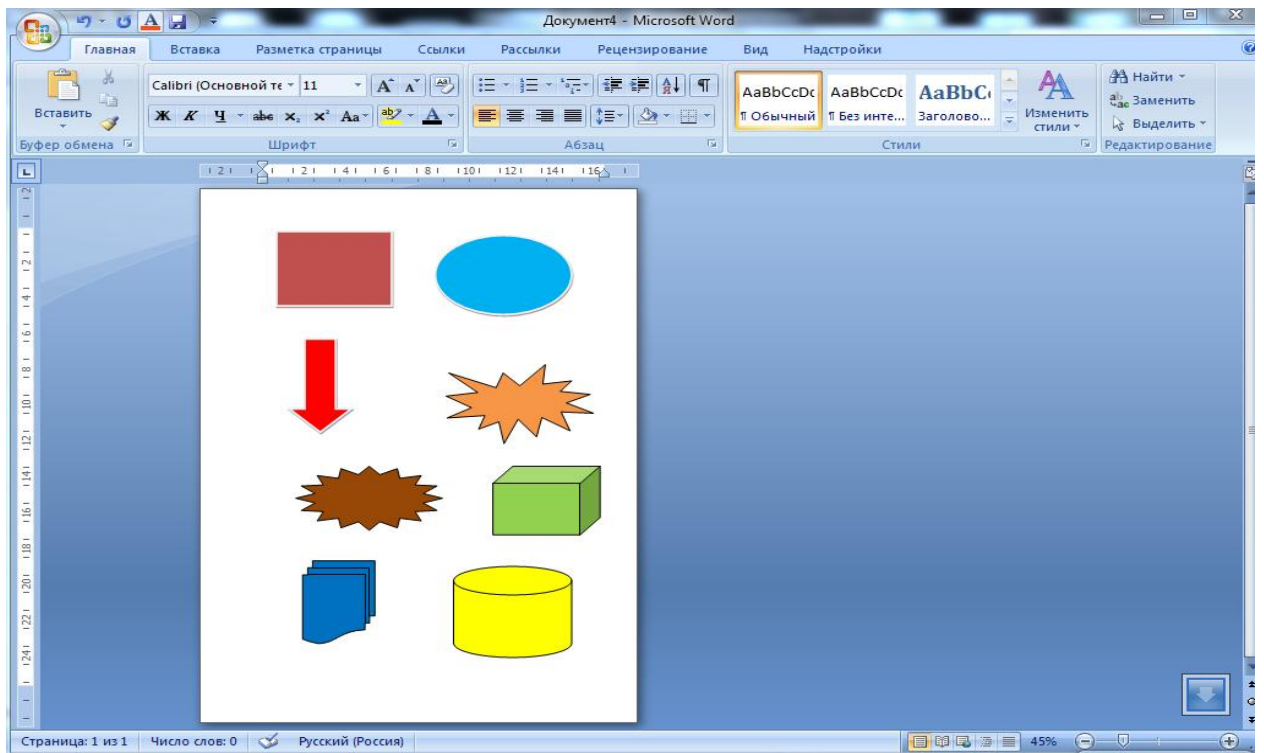
Belgilangan **shaklni bo'yash** uchun **CHIZISH** uskunalar panelidagi **shakl ichini bo'yash rangi** (**Цвет заливки**) tugmasi bosiladi va taklif etilgan ranglardan biri tanlanadi.

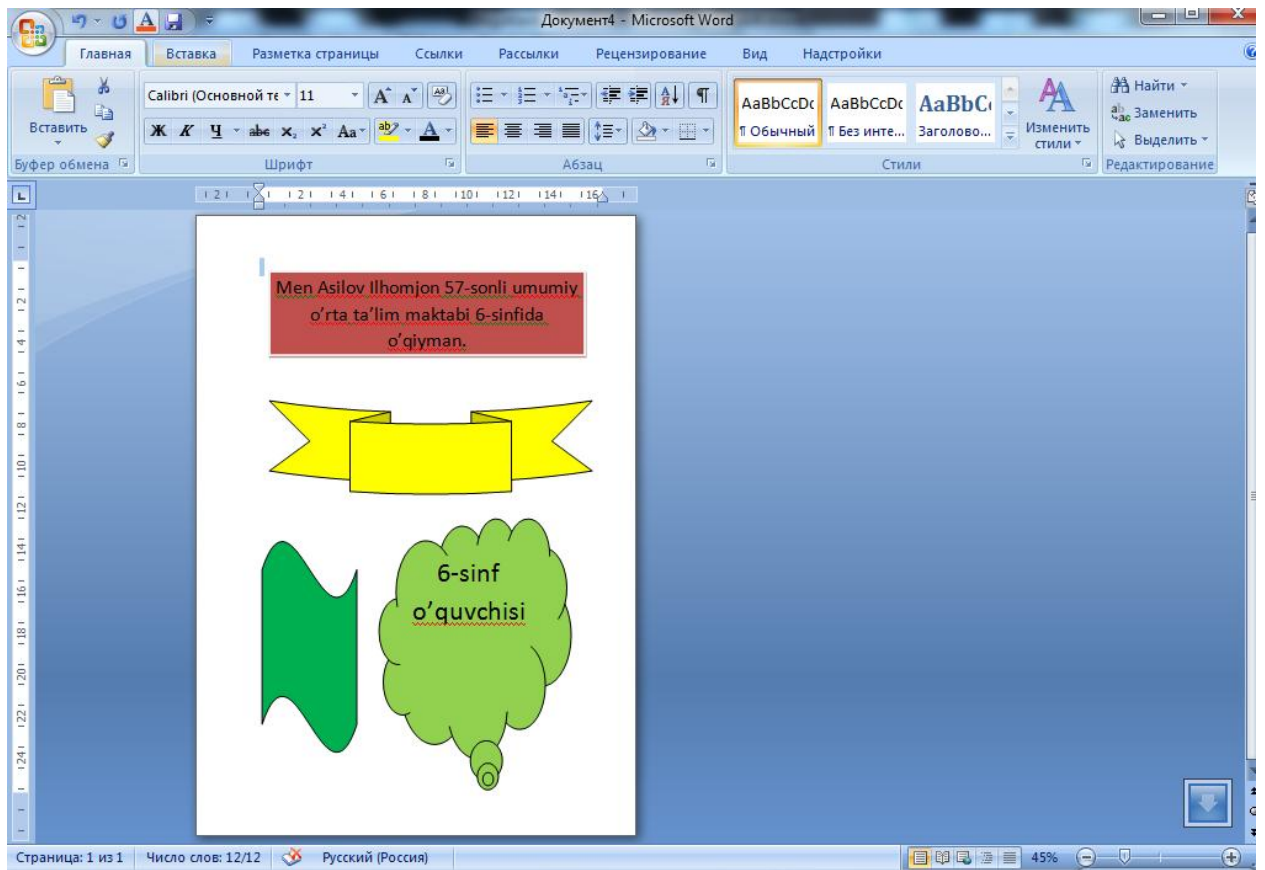
Belgilangan **shaklni akslantirish yoki burish** uchun **CHIZISH** uskunalar panelidagi **Ta'sir ko'rsatish** bo'limining **chapdan o'ngga akslantirish**, **o'ngdan chapga akslantirish** yoki **burish** tugmalaridan biri bosiladi.

Darsni mustahkamlash:

Darsni mustahkamlash uchun hujjatlarga shakllar va chizmalarni kompyuterda o'quvchilar mustaqil ravishda kiritadilar:

Uyga vazifa: 44-betdagi savollarga javob berish.